

Tapani Tasanen
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Metsäalan amk-yksikkö
Tuomarniementie 55
63700 ÄHTÄRI

Katselmuspyyntö 5.11.1999

ÄHTÄRI, Tuomarniemi kurssirakennus nro 002 nk. Vellikellotalo

Muistio virkamatkalla tehdystä katselmuksesta

Kohteena oli Tuomarniemen kurssirakennus n:o 002, jota kutsutaan myös Vellikellotaloksi. Talo on rakennettu vuonna 1905 ja suojeltu valtioneuvoston päätöksellä 1991 ja se kuuluu suojeluluokkaan S 2.

Vellikellotalo on siirtynyt 1990-luvulla valtiolta muiden entisen Tuomarniemen metsäoppilaitoksen rakennusten tapaan Seinäjoen ammattikorkeakouluyhtymän omistukseen ja on nyt osa kiinteistöä Tuomarniemenranta 2:49.

Katselmuksessa olivat läsnä:

johtaja Tapani Tasanen,	Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Metsäalan yksikkö
opettaja Matti Laine	Seinäjoen Ammattikorkeakoulu rakennuskonservoinnin ko
tutkija Seija Linnanmäki,	Museovirasto rakennushistorian osasto restaurointiyksikkö
puukonservaattori Olli Cavén	Museovirasto rakennushistorian osasto restaurointiyksikkö

Museovirasto kiittää Tuomarniemen Metsäoppilaitosta saamastaan justeerin -lahjoituksesta. Saha on kovassa käytössä ja edustaa mennyttä savottakulttuuria Seurasaaren ulkomuseossa.

Arvio kurssirakennuksesta 002

Rakennuksen runko ja vesikattolinjat ovat suhteellisen suorat ja ryhdikkäät. Seinälinjoissa näkyy pieniä pullistumia ja takaosan vesikaton räystäslinjassa on taipuma. Ulkovuorauksen hilseilevä maalipinta vaipan alaosissa viestii kosteusvaurioista hirsirungossa. Osa vuorauksen vaurioista on aiheutunut lumimassan kasaamisesta seinien alaosiin. Tarkastushetkellä lumet oli juuri luotu pois. Lumen siirrosta (kauhakuormain) on aiheutunut mekaanisia vaurioita seiiniin.

Kivijalkaa on näkyvässä todella vähän ja portaiden alimmat askelmat ovat jääneet nostetun pihamaan alle. Tämä yhdessä tielinjan korotuksen kanssa aiheuttaa pintavesien valumisen rakennuksen alle. Alapohjan alla oleva maanpinta on allasmainen ja siellä seisoo vesi.

Eteistilassa on voimakas homeen haju, joka johtuu kosteista ja osittain määristä rakenteista. Myöhemmillä vesiputki- ja viemäriasennuksilla on oma osuutensa kosteusvaurioiden syntymiseen.

Rakennuksessa on vakavia kosteudesta ja hoitamattomuudesta johtuvia vaurioita. Varsinkin alapohjan ja ikkunoiden alla olevat rakenteet vaativat pikaisia toimenpiteitä. Rakennus on kunnostettavissa, joskin se vaatii huomattavia taloudellisia resursseja.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun kuntayhtymän taholta on esitetty, että rakennus puretaan ja siirretään uuteen paikkaan Hankaveden rannalle. Rakennus rakennettaisiin uudestaan ulkoasultaan "entisen kaltaiseksi". Siirto ei siis tarkoita tässä tapauksessa kaiken alkuperäisen materiaalin, kuten perustuksen kivien, vesikaton tiilien, ikkunoiden, vuorilautojen, listojen jne. siirtämistä rakennuksen hirsirungon mukana, vaan osittaista uudelleenrakentamista.

Siirtoa varten rakennus on purettava, jolloin rakennuksen vauriot tulevat konkreettisesti esille. Rakennuksen rakenteissa olevat vauriot voivat olla niin rajuja, että ne rajoittavat siirron onnistumista tai tekevät sen jopa mahdottomaksi.

Siirrettävistä rakennuksista hylätään yleensä turhaan alkuperäistä materiaalia. Joskus jopa korvataan nykyaikaa paremmin vastaavalla materiaalilla. Vaaditaan kolmilasiset ikkunat jne.

Rakennuksen kunnostaminen nykyisellä paikallaan on halvempi toimenpide, koska siirtokustannukset ja purkukustannukset jäävät pois. Rakennus on rakennettu nykyiseen ympäristöönsä, johon sillä on edelleen kiinteä suhde. Se on eräs pihapiirin keskeisimmistä rakennuksista sekä sijainniltaan että olemukseltaan. Nykyisessä asussaan se voi olla aluetta rumentava tekijä, mutta sen siirtäminen ja irrottaminen ympäristöstään on yhtä rumentava tekijä.

Siirretäänkö rakennus vai kunnostetaanko se paikallaan on toissijainen kysymys. Nykyisessä tilassaan rakennus kuitenkin tuhoutuu kiihtyvällä vauhdilla.

Olli Cavén
rakennuskonservaattori

Seija Linnanmäki
tutkija

tiedoksi

Matti Laine Seinäjoen AMK Törnäväntie 26 60200 SEINÄJOKI

SSL/ssl